

80. Hayal Gücünün Kıyısında Dans Eden Atomlar: Margaret Cavendish'in "Atom Şiirleri"nde Materyalizm Kavramı¹

Arzu ÇEVİRGEN²

APA: Çevirgen, A. (2022). Hayal Gücünün Kıyısında Dans Eden Atomlar: Margaret Cavendish'in "Atom Şiirleri"nde Materyalizm Kavramı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 1237-1247. DOI: 10.29000/rumelide.1193098.

Öz

On yedinci yüzyılın en üretken ve sıra dışı kadın figürlerinden biri olan Newcastle Düşesi Margaret Cavendish (1623-1673) erkek egemen edebiyat dünyasında bir hayli eser yazmayı ve yayınlamayı başarır. Karşılaştığı tüm engellere rağmen, kendisinin olağanüstü hayal gücü, kadın yazarlar için uygun görülmeyen bilim alanına adım atması konusunda onu harekete geçirir. Özellikle, on yedinci yüzyıl filozofları ve bilim adamları tarafından yeniden canlandırılan atomizme ve materyalizme olan ilgiden hareketle, kendi evren anlayışını birbirinden ayrılmaz iki kavram olan "madde" ve "hareket" üzerinden sunar. Atomizmin, madde ve hareket gibi, sadece birkaç terminolojisini eserlerinde sıklıkla kullanırken bilimsel teori yerine hayal gücünü, yani doğuştan gelen zekâsını, kullanır çünkü onun için eserlerini yazmada strateji olarak kullandığı hayal gücü zihnindeki fiziksel hareketlere bağlıdır ve bu yüzden maddeseldir. Atomlar canlılığı bünyesinde barındırdığından, Cavendish "dirimselci materyalizmini" anlatmak için "Atom Şiirleri"ni yazarken tema olarak atomları seçer ve hatta onları kendi benliğinin bir metaforu olarak sunarak erkeklerin egemen olduğu bilimsel ve edebi camiada var olduğunu ileri sürer. Bu bağlamda bu makalenin amacı, Margaret Cavendish'in *Poems, and Fancies* (Şiirler ve Hayal Güçleri) (1653) adlı şiir kitabında yer alan "Atom Şiirleri"ni atomizmi kendi algıladığı hâliyle nasıl kullandığını göz önünde bulundurarak incelemektir ve nasıl hayalci bir üslupla yeni bir madde teorisi ortaya atarak aslında bin dokuz yüz doksanların ikinci yarısında adı konacak olan yeni materyalizm adlı teoriye ışık tuttuğunu göstermektir.

Anahtar kelimeler: Margaret Cavendish, Hayal Gücü, Atomizm, Materyalizm "Atom Şiirleri"

Dancing Atoms on the Brink of Fancy: The Concept of Materialism in Margaret Cavendish's "Atomic Poems"

Abstract

As one of the most prolific and eccentric female figures of the seventeenth century, Margaret Cavendish, the Duchess of Newcastle (1623-1673), managed to write and publish a great number of literary works in the male-dominated literary world of the time. Despite all the obstacles, her outrageous imagination stimulates her to step into the field of science which was not seen as suitable for women writers. Especially, drawing on the interest in atomism and materialism that were revived by the philosophers and scientists of the seventeenth century, Cavendish presents her own understanding of the universe based on two inseparable terms, "matter" and "motion." While

¹ Bu makalenin ana fikri yazmakta olduğum "The Merging of Science, Utopia, and Politics with Fancy: Refashioning the Female Self in Margaret Cavendish's Works" ("Bilim, Ütopya ve Siyasetin Hayal Gücü ile İç İçe Geçmesi: Margaret Cavendish'in Eserlerinde Kadın Benliğinin Yeniden Şekillendirilmesi") başlıklı doktora tezimin birinci bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

² Arş. Gör., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili ve Edebiyatı ABD (Ankara, Türkiye), arzucevirgen2@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0801-0732. [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 21.09.2022- kabul tarihi: 20.10.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1193098]

employing some of the terminology of atomism, matter and motion in particular, she uses her fancy, natural wit, rather than scientific theory because for her, fancy, which is used as a strategy by Cavendish in writing her works, is related to the physical movements in her mind and is, thus, "material." As atoms embody vitalism, Cavendish chooses them as a theme in her "Atomic Poems" to show her "vitalist materialism" and by presenting them as a metaphor of her female self, she manifests herself in the male-dominated scientific and literary world. The aim of this paper is, thus, to examine Margaret Cavendish's "Atomic Poems" in *Poems, and Fancies* (1653), in relation to how she employs atomism, in the way she perceives, and introduces a new theory of matter, which will set light to new materialism coined in the second half of the 1990s, with a fanciful manner.

Keywords: Margaret Cavendish, Fancy, Atomism, Materialism, "Atomic Poems"

Giriş

"ÇÜNKÜ BEN MÜTEVAZİ VE SIKICI BİR GÜVEN İÇİNDE YAŞAMAKTANSA, SOYLU BAŞARILARA GİDEN SERÜVENLERDE ÖLMEYİ TERCİH EDERİM."³

---Margaret Cavendish, *The Blazing World*

Bir kadın yazar olarak, ün kazanma konusundaki hırsını, yukarıdaki sözlerle, cesurca dile getirmeyi başaran Margaret Cavendish (1623-1673) aslında on yedinci yüzyıl kadınının sosyal hayatta, eğitimde, sanatta, politikada ve hatta bilimde maruz kaldığı baskıya dikkat çekmek istemektedir. Her dönem olduğu gibi on yedinci yüzyılda da kadınlardan itaatkâr, erdemli ve özellikle sessiz olmaları beklenir. Bu nitelikler onların edebiyat ve bilim dünyasına adım atmamaları konusundaki sınırlarını net bir şekilde çizmektedir. Ancak erkekler tarafından belirlenen alana sıkışıp kalmak istemeyen kadın yazarlar takma ad kullanmak ya da mitleri yeniden yazmak gibi çeşitli taktikler kullanarak yazar olma hayallerini gerçekleştirmeye çalışır. Cavendish gibi aristokrat aileden gelen bir kadın yazar ise eserlerinde hayal gücünü kullanmayı seçer ki bu sayede şiir, düzyazı, tiyatro, mektup, biyografi, otobiyografi ve hatta bilimkurgu gibi birçok türde eserler verir. Hatta 1653 ve 1671 yılları arasında, yani sadece on sekiz yılda, "atom, madde ve hareketi, kelebekler, pireler, büyüteçler, uzak diyarlar ve sonsuzluk hakkında on dört bilimsel kitap" yazarak tüm gözleri kendi üzerine çekmeyi başarır (Merchant, 1989, s. 270). Bilimsel konuları içeren eserlerinde bir adım daha ileri giderek on yedinci yüzyıl bilim adamlarının ve filozoflarının yakından ilgilendiği atomizm⁴ ve materyalizm⁵ gibi kavramları ele alarak evrenin gizli sırlarını açıklamaya karar verir. Bu bağlamda bu makalenin amacı Margaret Cavendish'in *Poems, and Fancies* (Şiirler ve Hayal Güçleri) (1653) adlı şiir kitabında yer alan "Atom Şiirleri"⁶nde harikulade hayal gücünü kullanarak ortaya çıkardığı kendine has atomizmini, döneme zıt düşen kendi materyalizm kavramı ile açıklamaktır ve böylelikle yirminci yüzyılda adı konulan yeni materyalizm⁷ teorisinin temellerinin aslında, hâlâ hiç bahsedilmemiş olsa bile, on yedinci yüzyılda bir kadın tarafından atıldığını göstermektedir.

³ Orijinal dili Türkçe olmayan kaynakların çevirisi aksi belirtilmediği takdirde tarafıma aittir.
"For I had rather die in the adventure of noble achievements, then live in obscure and sluggish security."

⁴ atomism

⁵ materialism

⁶ "Atomic Poems"

⁷ new materialism

Geleneksel Rollerini Altüst Eden Kadın

Margaret Lucas (Cavendish), 1623 yılında İngiltere'nin Colchester şehrinde aristokrat bir ailede gözünü açtığında dünyayı sarsacağından habersizdir. Zengin mülk sahibi olan babası Thomas Lucas'ın ölümünden sonra annesi Elizabeth Lucas ataerkil toplum kurallarını bir nebze göz ardı etmeyi başararak bir yandan kocasından kalan mal varlığını yönetirken öte yandan sekiz çocuğunu yetiştirmeyi de ihmal etmez. Bu açıdan annesinin hayattaki dik duruşuna ve azmine hayranlıkla bakan Cavendish, ne yazık ki çok geçmeden ona verilen eğitimle aslında kadınların toplumdaki yerinin nasıl onların sosyal statüsüne ve cinsiyetine göre belirlendiğini anlar. Alt sınıfa mensup ailelerin kız çocukları eğitim konusunda hiçbir hakka sahip değilken aristokrat bir ailenin kızı olarak Cavendish özel eğitimler tarafından "şarkı söyleme, dans etme, müzik, okuma, yazma ve çalışma gibi birçok alanda" ders alma şansına sahiptir ancak tüm bu eğitimin kendisine ve dört kız kardeşine "yarardan çok sadece formalite" olarak verildiğini keşfeder (Cavendish, 1656, s. 369). Bu konuyu Cavendish, "annem dans etmemiz, keman çalmamız, şarkı söylememiz ve birçok dilde gevezelik etmemizle ilgilenmezdi; onun için her şeyin ötesinde bizim erdemli bir şekilde yetiştirilmemiz vardı" diyerek açıklar (Sarasohn, 2010, s. 8) Erkekler tarafından belirlenen toplum kurallarına göre, bu şekilde iffetli yetiştirilen bir kadının sonraki görevi ise babası tarafından seçilen kocasına itaatkâr bir eş olmaktır. Cavendish, bu sayede "biz kadınlar, cehaletin kör dünyasında solucanlara dönüştürülür" ve "kuşlar gibi kafeslere hapsediliriz" der (1886, s. 362). On yedinci yüzyılda evlilik kurumu bir kadının kimliği ve sosyal mevkisini belirlemede büyük öneme sahiptir ancak o da, anlaşılacağı gibi, kadınların ikincil pozisyonda olmasını değiştirmemektedir. Bu konuyu Elaine Hobby "kimlikleri, statüleri ve adlarının bile doğumla ya da evlilik yoluyla bağlı oldukları adama göre belirlenen toplumda kadınlara uygun ilk sırada yer alabilecekleri bir konum mevcut değildir" sözleriyle açıklar (1998, s. 85). Dolayısıyla, evlenmeden önce babasının gölgesinde yaşayan kadın evlendikten sonra kocasının emrinde yaşamaya başlar. Cavendish, her ne kadar bir kadın olarak toplum tarafından belirlenen kriterlere uyum sağlamak zorunda olsa da Cavendish'in evliliği kendisine yazar olma yolunda önemli ölçüde güç vermektedir.

İç savaş başlayınca Lucas ailesi, Oxford'a sürgüne gönderilen Birinci Charles ve kraliçe Henrietta Maria'nın peşinden gider. Kralı destekleyenler 1644 yılında yenilgiye uğrayınca kraliçe, yeni hizmetkârı Cavendish ile, Fransa'ya gönderilir. Orada iyi bir kral taraftarı olan William Cavendish ile tanışır ve çok geçmeden aralarındaki büyük yaş farkına rağmen kraliçenin hizmetinden çıkarak William ile evlenir. Soylu bir aileden gelen şair ve yazar William Cavendish, Birinci Charles'ın idamından sonra eşi ve ailesiyle birlikte Antwerp'e gitmek zorunda kalır. 1660'da monarşi tekrar kurulana kadar ciddi ekonomik sıkıntılar yaşamak zorunda kalırlar ve on altı yıllık sürgün hayatının ardından İkinci Charles sayesinde İngiltere'ye dönebilirler. 1665'te İkinci Charles, "William'ın 1639'da Birinci Charles'a verdiği ödünç paranın karşılığı olarak" William ve Margaret Cavendish'i Dük ve Düşes ilan eder (Whitaker, 2002, s. 262). Bu sayede Cavendish ailesi güçlü bir otorite sahibi olur, zenginlik ve refah içinde yaşarlar. Eşi sayesinde muazzam bir ekonomik ve sosyal güce sahip olan Cavendish, bir kadın olarak yine de toplumun kadına biçtiği genel kısıtlamalara maruz kalacağına farkındadır ama ne olursa olsun daha fazla yazmak ve yazdığı eserleri yayınlamak için yeni statüsünü korkmadan sonuna kadar kullanmaya hazırdır.

William Cavendish; Sir William Davenant, John Dryden ve Ben Jonson gibi meşhur yazar ve şairlerin ve içinde Pierre Gassendi, René Descartes ve Thomas Hobbes'un yer aldığı ünlü düşünürlerin hamisi olduğundan, onlarla sıklıkla evinde verdiği yemeklerde buluşup fikir alışverişinde bulunur (Rees, 2003, s. 35). Margaret Cavendish, eşinin entelektüel ve aristokrat çevresiyle kurduğu yakın ilişki ve özellikle eşinin ve kayınbiraderi Sir Charles'ın bilim ve felsefe alanlarında kendisine verdiği derslerle göstermiş

oldukları büyük destek sayesinde edebi kariyerini şekillendirir. Eşinin, sadece yazması konusunda değil yazdıklarının yayınlanması konusunda da göz ardı edilemez katkısı olur. Günümüzde Cavendish, "İngiltere'de eserlerini yayınlanması için yazan ilk kadın" olarak biliniyorsa bunda eşinin ona sunduğu fırsatın rolü yadsınmaz (Wallraven, 2007, s. 233). On yedinci yüzyılda kadın yazarlar yayın konusunda açıktan baskıya maruz kalmaktadır. Wendy Wall bu baskıyı şu sözlerle açıklar; "yayınlanmanın sadece seçkin çevreye has olduğu ve yayınlanmış sözcüklerin hafifmeşreplik ile ilişkilendirildiği bir dünyada, kadın yazarlar iki yönlü yoldan çıkmış olarak kabul edilir; kahpe olarak ya da elit olmayan kesimin bir üyesi olarak damgalanır" (1993, s. 281). Cavendish, bir kadının yayın yapmasının fahişlikle eş tutulmasına kulak asmayarak edebi hayatı boyunca farklı türlerde çokça yayın yapmayı başarır. Hatta hem İngiltere'de hem de tüm dünyada bilime duyulan merak Cavendish'in bilime karşı yoğun ilgi duymasını sağlar ve bilimsel konularda yazmaya teşvik eder. Özellikle Cavendish'in eşi ile sürgünde geçirdiği yıllarda bilime duyduğu tutku, 1660 yılında Kraliyet Cemiyeti'nin⁸ kurulmasıyla ve restorasyon dönemindeki gelişmelerle bağlantılı olarak artarak devam eder.

İngiliz Hükümetinin bilimi desteklemek için kurduğu onursal bir dernek olan Kraliyet Cemiyeti on yedinci yüzyılda bilimin kurumsallaşmasında büyük öneme sahiptir. İlk kurulduğu yıllarda Gresham akademisindeki geometri profesörlerinin ya da altıncı Norfolk dükü Henry Howard gibi söz sahibi kişilerin özel konutları "deney yeri" olarak kullanılırken Kraliyet Cemiyeti'nin eskiden bir hekime ait mülkü satın almasıyla "deney evi" ilk kez cemiyete ait resmi bir yer olur ve bu da bilimin nasıl kurumsallaştırıldığını gözler önüne serer (Shapin, 1988, s. 373). Böylelikle Robert Boyle (1627-1691) ve Robert Hooke (1635-1703) gibi dönemin önemli doğa filozofları, farklı milletlere mensup olan birçok bilgiden oluşan Kraliyet Cemiyeti üyelerinin huzurunda deneylerini yapmaya başlar. Steven Shapin'in de dediği gibi, o dönemde bir bilimsel düşüncenin kabul görmesi, o düşünceyi ortaya atanın Kraliyet Cemiyeti'nin halka açık bölümlerinde deneyini sergileyip kabul ettirmesine bağlıdır (1988, s. 384). Bu yaklaşım, hiçbir örgün eğitimi olmayan kadın filozofların deneysel bilginin gösterileceği bir yere adım atmasının önüne nasıl geçildiğini gösterir. Ancak Karen R. Lawrence'ın belirttiği gibi, Cavendish bu konuda da dönemin birçok önde gelen bilim adamları ve edebi düşünürleriyle bir araya gelmesine olanak sağlayan sosyal statüsünü kullanır ve erkek egemen bilim dünyasında bir kadın olarak önemsenmemesine rağmen 1667'de "Kraliyet Cemiyeti'nin bir toplantısına davet edilen ilk kadın" olarak anılmayı başarır (1988, s. 30).

On yedince yüzyılda deneysel bilgiye dayanan bu "Yeni Bilim"⁹ kavramı kadının bilimdeki yerini yok sayar. René Descartes gibi birçok filozof Francis Bacon'ın bilginin sadece deneye dayalı bilimsel araştırmalarla kazanılabileceğine olan inancını desteklediğinden dönemin bilimsel düşüncesi deney üzerine konumlandırılır. Bu sayede erkek yazarlar, bilim adamları ve filozoflar bilimsel eserlerini yayın yapmada önemli olan Kraliyet Cemiyeti'nin verdiği raporla yayınlar ve eserlerinde özellikle deneyin önemini altını çizerler. Tüm bu bilimsel yayınlar deneysel bilginin sadece bir araya getirilmesinin değil aynı zamanda "bilginin yayılması"nın da "Yeni Bilim" anlayışında ne karar önemli olduğunu gösterir (Hall, 1975, s. 173). Dolayısıyla, Kraliyet Cemiyeti'ne göre, yayın yapabilmeye geçerli olan bu büyük yeniliği sadece dönemin erkek fikir adamları yerine getirebilir. Başka bir deyişle, tüm bu deneyler ve yayınlar on yedinci yüzyıl bilim dünyasında mantığa dayalı deneyin üstünlüğünü vurguladığından sadece duygularını kullanabildiği düşünülen, bilgisiz görülen on yedinci yüzyıl kadını için uygun görülmez. Ancak Cavendish'in bilim dünyasına girme hırsı evlilik yolu ile kazandığı ayrıcalık ve yazarken

⁸ The Royal Society
⁹ "New Science"

kullandığı naif taktik olan hayal gücü ile birleşince onu hiçbir kadının başarma şansının olmadığı yere taşır.

Margaret Cavendish'in Eserlerini Süsleyen Hayal Gücü Kavramı

Tarih boyunca fantezi¹⁰ ve hayal gücü¹¹ kavramları Homer, Aristotle, Plato ve Thomas Hobbes gibi birçok şair ve yazar tarafından sıklıkla dile getirilir. Ancak Samuel Taylor Coleridge'in Romantik dönemde yaptığı tanımı ile fantezi kavramı hayal gücü ile beslenen yetenek olarak dikkat çeker. 1815'te yazılan ve 1817'de yayımlanan *Biographia Literaria*'nın on üçüncü bölümünde, Coleridge hayal gücüne dair bir hiyerarşi basamağı kurar ve onları birincil hayal gücü, ikincil hayal gücü ve fantezi olarak sınıflandırır. Genel olarak Wordsworth gibi, Coleridge da hayal gücünü bir ilham kaynağı ve yaratıcı güç olarak tanımlar ama bir adım daha ileri giderek önce hayal gücünü birincil hayal gücü ve ikincil hayal gücü olarak ikiye ayırır. Coleridge'a göre, birincil hayal gücü "yaşayan güç ve tüm insanların algılamasındaki ana etkidir" (2003, s. 491). Başka bir deyişle, birincil hayal gücü ilahi yaratma yeteneği olarak tanımlanabilir ve bu anlamda, insanın değişmez yeteneği olarak tüm insanlıkta ortaktır. Bu bağlamda Fisher Solomon, birincil hayal gücünün "dünyaya ilişkin temel algımızdan sorumlu olan yeti" olduğuna işaret eder (1989, s. 142). Ayrıca Mustafa Bal'ın da belirttiği gibi, birincil hayal gücü, "dünyayı ve hayatı sürekli ama bilinçsiz olarak tanımaya yardımcı olan insan zihninde bulunan daimî bir yetidir" (2004, s. 25). Yani onun sayesinde insanoğlu dünyayı bilinçsiz bir şekilde algılar. İkincil hayal gücüne gelince, Coleridge ikincil olanın "bilinçli irade ile var olduğunu" savunur ve ona göre, entelektüel bir kapasite ve sanatsal bir ilgi gerektirdiği için yalnızca şairler bu yaratıcı güce sahiptir (2003, s. 491). Bu nedenle, ikincil hayal gücü, insanın yaratma yeteneği olarak da tanımlanabilir. Solomon'un öne sürdüğü gibi, ikincil hayal gücü birincil hayal gücünün kavradığını farklı biçimlerde doğüstü konfigürasyonlar yaratmak için yeniden düzenler (1989, s. 142). Aslında Coleridge, her ne kadar ikincil hayal gücünü birincil olanın yansıması olarak kabul etse de ikincil olana ayrıcalık verir çünkü ona göre, ikisi tür açısından birbirine benzese de derece bakımından oldukça farklıdır. Bu iki hayal gücünü açıkladıktan sonra fantezi kavramına geçer ve onu hatırlama yeteneği ya da hafızanın işleyişi olarak tanımlar (2003, s. 491). Dolayısıyla bu yetenek yaratıcı değil, iradenin hükmetmiş olduğu sınırlı bir yetidir. Özetle, bir erkek şair olan Coleridge, hayal gücü konusunda oluşturduğu hiyerarşi basamağında fanteziyi en alt basamağa yerleştirir.

Cavendish ise, daha sonraki yüzyılda vurgulandığı gibi fantezi ve hayal gücü arasında bir ayrım yapmaz. Ona göre böyle bir ayrım yapılacaksa bile fantezi en üst kademede yer alır. Ancak Cavendish, fanteziyi tek bir kavram olarak hayal gücü yerine kullanır. Ona göre bu hayal gücü, yani fantezi, yaratıcı gücü kazanmadaki en iyi yoldur. Sylvia Bowerbank'a göre, hayal gücü Cavendish'in "kısıtlanmamış, doğuştan gelen zekâsıdır" ki bu aslında "gerçek zekâ"¹²dır (1984, s. 393). Bu hayal gücü sayesinde Cavendish, örgün eğitim gerektirmeyen doğal bir yazma modeli edinir. Bu konu hakkında "öğrenme yapaydır ama zekâ doğal olandır" der (2001, s. 11). Cavendish'in kendine has hayal gücü, on yedinci yüzyıl kadınlarına yönelik kısıtlamaların dışına çıkması konusunda ona güç verir. Ne yazık ki eserlerini ortaya çıkarmada başvurduğu bu yöntem erkek yazarlar tarafından sert bir şekilde eleştirilmesine sebep olur. Çağdaşları onu "deli, kendini beğenmiş, gülünç," "ölçsüz, dengesiz" ve "cahil kadın" olarak görmektedir (Stevenson, 1996, s. 528-29). Aslında Cavendish, yazdığı konulardaki bilgi eksikliğinin üstesinden yazma stratejisi olarak kullandığı hayal gücü yöntemi ile gelir ve böyle bir metot kullanımı kendisine orijinallik ve kuvvetli yaratma gücü sağlar. Ayrıca, kendini bir deha olarak nitelendirmesinin yanı sıra

¹⁰ fancy
¹¹ imagination
¹² "true wit"

"melankolik," "zararsız eksantrik" ve özellikle "mutlu eş" rolleriyle tanıtması eleştirileri kendi lehine çevirmeye çalıştığını gösterir ve böylelikle yayın dünyasına girebilmesi konusunda da eleştirilerden bir nebze kurtulmuş olması oldukça fayda sağlar (Fitzmaurice, 1990, s. 202-3). Açıkça görülüyor ki Cavendish, özellikle şiir yazmakta en temel niteliğin hayal gücü olduğunu belirtir ve "hayal gücünün mısralara bağlı olduğuna" inanır ki o mısralar şairini sonsuz üne kavuşturacaktır (1653, s. 84).

Cavendish eserlerinde hayal gücünü kullanarak kendisini, John Dryden gibi dönemin kurallara önem veren ve kadınları göz ardı eden şairlerinden ayırır. Cavendish tüm edebi kuralları reddeder ve kadın yazarların da kendisi gibi "formları, terimleri, sözcükleri, sayıları veya kafiyeleri [...] aptallara bırakmasını ister" (1997, s. 7-8) çünkü kurallar onlara sınır koyarken hayal gücü onların zihinlerini farklı yönde çalıştırmalarını sağlar (1653, s. 87). Bu nedenle, Cavendish "acayip olsa bile kısıtlanmamış" "özgür ve soylu bir tarz" seçtiğini söyler ve hayal gücü kullanımını tüm kadın yazarlara tavsiye eder (1972, s. 110). Tüm bu açıklamalar Cavendish'in eserlerinde, özellikle "Atom Şiirleri"nde, edebi metot olarak mantığa dayalı bilimsel metotların yerine neden hayal gücünü seçtiğini açıkça gösterir.

Margaret Cavendish'in "Atom Şiirleri"

"Atom Şiirleri"nin yer aldığı *Poems, and Fancies* (Şiirler ve Hayal Güçleri) (1653) adlı şiir kitabında Cavendish, "tek arzusunun şöhret olduğunu" çünkü şöhretin çoklukla beslenen gürültüyle geldiğini "bundan dolayı da kitabımın her dile hitap edeceğinin" altını çizer (2000, s. 73). Bu sözlerle Cavendish eserinin, özellikle "Atom Şiirleri"nin, erkekler tarafından zapt edilen bilim alanına girmesinde büyük ses getireceğinin farkında olduğunu dile getirir. Cavendish, ilk bilimsel yayını olan bu eserinde tema olarak atomu bilinçli bir şekilde seçer çünkü "fiziksel dünya, siyasi dünya, zihin – tüm bunlar atomik bir sistem olarak tasavvur eder" (Battigelli, 1998, s. 39). Bu yüzden Cavendish, "insanlıkla atomların doğasını ilişkilendirir" ve özellikle "benliği atomla benzeştirir" (Walters, 2014, s. 88). Böylelikle Cavendish, atomu kendi benliğinin bir metaforu olarak sunar ve erkek egemen bilimsel camiada kadın olarak kendi rolünün tüm kısıtlamalardan arınmış bir şekilde kadın doğa filozofu olarak yeniden belirlenmesini ister.

"Doğa Filozoflarına"¹³ başlıklı mektubun dışında kırk altı şiirden oluşan "Atom Şiirleri"nde Cavendish, Cavendish ailesinin çevresinde bulunan aydınların savunduğu atomizm teorisinden ne ölçüde ilham aldığı ve atomlarla doğa olaylarını nasıl yeniden yorumladığının üzerinde durur. Robert Hugh Kargon'un iddia ettiği gibi, on yedinci yüzyılda birçok bilim adamı ve filozof "madde ve hareketin mekaniğiyle olayları açıklayan daha 'mekanik' bir felsefeye dönüş yaparlar" ki bu felsefe eski Yunan'daki "atom doktrini" görüşüne dikkat çeker (1966, s. 1). Bu görüşle bağlantılı olarak antik düşünürler "atomun boyutu, şekli ve hareketi üzerinden olayları açıklar" ve evreni açıklamada izlenen bu yol on yedinci yüzyıl filozoflarına ve bilim adamlarına cazip gelir (Kargon, 1966, s. 3). Özellikle atomizmin babası olarak kabul edilen Democritus, Epicurus ve Lucretius tarafından ortaya atılan atomizmden ve hatta onların materyalist düşüncesinden oldukça etkilenirler. Ancak Cavendish, çağdaşları gibi onların atomizm ve materyalizm teorilerini körü körüne uygulamaz. Çevresindeki fikir adamlarının atomizm hakkındaki tartışmalarından duyduklarını kendi algıladığı şekliyle ve "madde" ve "hareket" gibi sadece birkaç terminolojisini alarak kullanır ve böylelikle kendi atomizmini ortaya çıkarır. "Atom Şiirleri"nde hayal gücünü kullanarak kendine has ortaya çıkardığı bu atomizmini yine kendine özgü materyalizm kavramı ile açıklar.

Maddenin en temel birimi olan atomu anlamanın yüz yıllar sürdüğü inkâr edilemez bir gerçektir. Yaklaşık MÖ 450'de, eski Yunan filozofu Democritus, Yunanca'da "bölünemez" anlamına gelen *atomos*

¹³ "To Natural Philosophers"

terimini ortaya atar. Democritus'un atomizm düşüncesine göre, atomlar "sayıca sonsuzdur, niteliksel olarak tamamen ayındır ve yalnızca şekil ve boyut açısından farklıdır" (19) ki bu görüş net bir şekilde "süreklilik" kavramı ile özdeşleştirilir (Melsen, 2004, s. 20). Aslında Democritus'a göre, tüm madde bu farklı bölünemez parçacıklardan yapılmıştır. Ayrıca, Democritus'un atom teorisine göre, "hareket atomların en temel özelliğidir ve atomların kendisi gibi hareket de sonsuz ve bozulmazdır" ki bu da onların sonsuz hareketini doğrular (Melsen, 2004, s. 19). Bu iki sav atomizmin temelini oluşturur ama zaman geçtikçe Democritus'un atom hakkındaki düşüncelerine yeni fikirler ve buluşlar eklenir. Örneğin, 1802 yılında İngiliz bilim adamı John Dalton (1766-1844) büyük ölçüde Democritus'un atom teorisini desteklese de üzerine yeni bulgular ekler. Adam McLean, Dalton'un vurguladığı beş ilkeyi şu şekilde özetler: 1) "Madde bölünemeyen atomlardan oluşur;" 2) "Atomlar yaratılamaz, yok edilemez ya da küçük parçacıklara ayrılamaz;" 3) "Belirli bir elementin bütün atomları ayındır" ya da başka bir deyişle nicelik olarak tamamıyla özdeştir; 4) "Farklı elementler farklı tür atomlara sahiptir ve atom ağırlıklarıyla tanımlanırlar" ve son olarak, 5) "Bir elementin atomları diğer elementin atomlarıyla kimyasal birleşmede her bir atomun aynı parçası denk gelecek şekilde bir araya gelir" ve bu birleşik elementlerin belirli ölçülerdeki atomlardan nasıl oluştuğunu gösterir (2011, s. 17). Ayrıca Joseph John Thomson'un 1897 yılında "elektronu" keşfetmesi (Challoner, 2018, s. 30), Ernest Rutherford'un 1911 yılında "atomun çekirdeğini" (Arabatzis, 2006, s. 120) ve Rutherford'un "protonu" keşfetmesi (Taylor, 2015, s. 142) ve James Chadwick'in 1932 yılında "nötronu" keşfetmesini (Gregersen, 2011, s. 167) içeren tüm bu buluşlar atomun en temel yapısını anlamının nasıl yüzyıllara dağıldığını gösterir. Robert Boyle, Pierre Gassendi, René Descartes ve Thomas Hobbes gibi on yedinci yüzyıl bilim adamları ve filozofları tüm bu gelişmelerden habersiz, yalnızca klasik atomistlerin görüşlerinden etkilenerek eserlerini üretirler. Bu nedenle, hepsinin ortak noktası olayları madde ve atomun hareketiyle açıklamaktır. Carolyn Merchant'ın vurguladığı gibi, Cavendish ailesinin etrafındaki aydın grup "mekanik felsefenin oluşmasında büyük rol oynar" (1989, s. 270) ve bununla "atomizm, 1640'lı yıllarda İngiliz biliminde tekrar tartışılan konu olur" (Kargon, 1966, s. 63). Cavendish, bir kadın olarak bu çevrenin aktif katılanı olmasa da şiirlerinde dönemin en çok tartışılan konusu olan atomları ele alarak erkeklerin egemen olduğu bilim ve edebiyat dünyasına kendi yöntemiyle girmeyi hedefler.

Çevresinden duyduğu kadarıyla sadece klasik atomizmin üzerinde durduğu birkaç terimi kullanan Cavendish, hayal gücüne başvurarak kendi atomizmini ortaya çıkarır ve sunduğu bu kuram aslında kendi materyalizmi ile yakından ilgilidir. Materyalizmin temelinde her şeyin maddeden oluştuğu inancı vardır ve tüm olaylar maddeler arası etkileşimin sonucunda meydana gelir. On yedinci yüzyılda eski Yunan'daki bu materyalizm düşüncesi yeniden canlanır ve ondan etkilenen Thomas Hobbes'un materyalizm kavramı da meşhur olur. Özellikle Hobbes'un maddenin "pasif" yapısı hakkındaki fikirlerinden etkilenen dönemin bilginlerinin aksine Cavendish maddenin "canlılığıyla" ilgili yeni düşünceler ortaya atar ve bu canlılık anlayışıyla "Atom Şiirleri"nde evreni yeniden yorumlar.

Cavendish "Atom Şiirleri"ne başlamadan önce "Doğa Filozoflarına" adlı kısımda örgün eğitimi olmadan kadın olarak böylesine bir konuda yazdığı için özür dilemek ister:

... Herhangi İngilizce bir kitap ne okudum ne de duydum
beni eğitecek: aslında başka bir dili de anlamam;
Fransa'da beş yıl kalmama rağmen Fransızca'yı da anlamam; Hoş
kendi Ana Dilimi de anlamam; çünkü ne anlama
geldiğini bilmediğim birçok sözcük var; (1996, s. 5-9)¹⁴

¹⁴ I never read, nor heard of any *English Booke*

Bu sözlerle bilgi birikiminin kaynağının kitaplar olmadığını ifade eder ve bilimsel konulardaki bilgisinin diğer filozoflardan duyduklarını kendi düşüncesiyle harmanlamasıyla ortaya çıktığını dile getirir:

... Atomlar, Şekiller, Hareket ve Madde hakkında hiçbir şey duymadım diyemem;
ama tam olarak akla da yatkın değilim: Eğer bir hata yaparsam
çok da önemli değil çünkü benim onlar hakkındaki anlatımım
doğru kabul edilmeyebilir (1996, s. 18-21)¹⁵

Böylelikle, Cavendish erkek yazarlar ve bilim adamları tarafından sert eleştirilere maruz kalmamak için bilimsel konulardaki eğitimsizliğini kabul eder. Bir yandan stratejik bir şekilde özrünü sunar ama aslında diğer yandan "atomların okuyucuları memnun edeceğine dair arzusunun, onların meydana getireceği dünya kadar büyük" olduğunu iddia eder (1996, s. 30-31) ve "benim hırsım öyle büyük ki ya bir dünya olacağım ya da hiç" diyerek coşkusunu gösterir (1996, s. 35-36). Cavendish daha eserinin en başında atomlarla elde edeceği ünün altını çizer.

"Atomlar Tarafından Yaratılan Dünya"¹⁶ adlı şiirinde Cavendish, evrenin nasıl yaratıldığını şu sözlerle açıklar; "Küçük Atomlar kendi başlarına bir Dünya yaratabilirler, / İnce ve her şekle sahip olarak: / Ve dans ettikçe kendilerine uygun yer bulurlar" (1996, s. 1-3). Başka bir deyişle, dünya farklı şekil ve boyutlardaki atomların bir araya gelmesinden oluşur diyerek evrenin atomlardan oluşan yapısı üzerinde durur. Cavendish'e göre, atomlar özgürce dans eder ve onların "çeşitli hareketlerle" ve "biçimlerle" (1996, s. 15) yaptığı bu rastgele dans, şans eseri, "Yeni bir Dünya" yaratır (1996, s. 17). Evrendeki her şeyin atomların tesadüfi hareketleri sonucunda meydana geldiğini savunan Cavendish, dans eden atomlarla evrenin maddeye dayalı temeline dikkat çeker. Cavendish öncelikle maddeyi "canlı"¹⁷ ve "cansız"¹⁸ olarak ikiye ayırır; daha sonra canlı maddenin iki temel derecesini "duygusal" ve "rasyonel" olarak tanımlar (Duncan, 2012, s. 394). Hobbes'un aksine Cavendish, evrenin kendiliğinden hareket eden içinde duygusal ve rasyonelliği barındıran canlı maddelerden oluştuğunu savunur. Daha açık belirtmek gerekirse, Hobbes'a göre madde tamamıyla pasifken (Henry, 2012, s. 21) Cavendish'e göre madde canlı ve aktiftir. Cavendish öne attığı bu düşünceyle kendisini on yedinci yüzyıl bilim adamları ve filozoflarından ayırmakla kalmaz 1990'lı yılların ikinci yarısında Manuel DeLanda ve Rosi Braidotti tarafından yeni materyalizm olarak adı konacak bir teorinin temellerini atar çünkü yeni materyalizm de Cavendish gibi "maddeyi eyleyici, üretken" ve "aktif" olarak görür (Oppermann, 2016a, s. 273). Böylece Cavendish, "maddenin dirimselci bir teorisini"¹⁹ benimser (Sarasohn, 2010, s. 35) ve dirimselci materyalizmi ile yine içinde canlılığı barındıran atomizm kavramını açıklar.

Farklı atomlarda bulunan madde aynıdır ancak çeşitli hareketler sonucu oluşan şekillere göre farklılık gösterir. Bu doğrultuda, "Dört Temel Şekildeki Atomlar Kare, Yuvarlak, Uzun ve Keskin olarak dört Element oluştururlar"²⁰ adlı şiirinde Cavendish, farklı şekildeki atomların farklı işlevleri olduğunu söyler. Kare atomlar yeryüzünü, yuvarlak olanlar suyu, uzun olanlar havayı ve keskin olanlar da ateşi

to Instruct me: and truly I understand no other *Language*; not
French, although I was in *France* five years. Neither do I un-
derstand my owne *Native Language* very well; for there are
many words, I know not what they signifie; (5-9)

¹⁵ I have not heard of *Atomes*, and *Figures*, and *Motions*
and *Matter*; but not throughly *reason'd* on: but if I do erre,
it is no great matter; for my *Discourse* of them is not to be ac-
counted *Authentick*: (15-21)

¹⁶ "A World Made By Atomes"

¹⁷ animate

¹⁸ inanimate

¹⁹ "a vitalist theory of matter"

²⁰ "The foure principall Figur'd Atomes make the foure Elements, as Square, Round, Long, and Sharpe"

meydana getirir. Cavendish, "Gevşek Atomlar"²¹ başlıklı şiirinde vurguladığı gibi, bunlar arasında en üretken olanı kendisinden başka hiçbir elementle ilişkisi olmayan ateşi ortaya çıkaran keskin atomlardır çünkü yaratıcı bir zihin de keskin atomlara sahiptir ve "onlardan *Hayal Gücü* doğar" (1996, s. 2). Dolayısıyla Cavendish'e göre, hayal gücü maddeseldir çünkü düşünceler zihindeki fiziksel hareketler sonucu oluşur (Stevenson, 1996, s. 536), yani Cavendish'in "beynindeki atomlar çarpışır" ve böylece hayal gücüne dayalı düşünceleri var olur (Stevenson, 1996, s. 532). Yaratıcı zekâsı olarak gördüğü hayal gücünü atomun şekli, hareketi ve maddeselliğiyle açıklayan Cavendish'in düşünceleri fizikseldir ve onları atomlar gibi özgürce hareket eden varlıklar olarak görür. Cavendish gibi, yeni materyalistler de düşüncenin maddesel olduğunu ve bu nedenle düşünceyle madde arasında ayrılmaz bir bağ olduğunu savunurlar. Cavendish, aslında tüm niteliklerin de maddesel olarak vücutta bulunduğunu öne sürer (Hequembourg, 2014, s. 176). Ancak eğer hareket vücudu terk ederse yaşamla birlikte tüm bu nitelikler de sona erer ("Hareket her şeyin Camıdır"²²).

Cavendish, yaratılıştaki atomlar arası uyumun önemini özellikle vurgular çünkü aradaki uyumun yok olması demek çeşitli hastalıkların ve hatta ölümün meydana gelmesi demektir. Dolayısıyla, "Atomlar dans ederken Hareket onları yönetir"²³ şiirinde Cavendish, atomların dansları esnasında göstermiş oldukları uyumun altını çizer çünkü ona göre bu uyum "sağlığın" işaretidir (1996, s. 7). Ancak bu uyum bozulduğunda hareket durur, dans sona erer ve ölümlü sonuçlanır ya da "Atomlar ve Hareket kavga eder"²⁴ şiirinde ele aldığı gibi, "Hareket ve Atomların arası açılsa / Gök yüzünde gök gürültüsü ve İnsanda hastalık meydana gelir" (1996, s. 1-2). Hande Sadun'un dile getirdiği gibi, "Atom Şiirleri"nde Cavendish, "ateşin nasıl yandığı, vücudun nasıl çürüdüğü, beynin nasıl çalıştığı, hastalıkların nasıl ortaya çıktığı ama hepsinden öte dünyanın nasıl yaratıldığına dair nedenler üretmeye çalışır" (2005, s. 189) ve her şeyi madde ve atomun hareketi ile açıklar çünkü evrendeki "Her şey Atomlar tarafından yönetilir."²⁵

Sonuç

Margaret Cavendish, bilimle hayal gücünü birleştirerek ürettiği "Atom Şiirleri"nde dönemin erkek egemen bilim ve edebiyat anlayışına ters düşen bir bilim anlayışı sunar. Şiirlerinde on yedinci yüzyılda yeniden canlanan atomizm ve materyalizm kavramlarını, bir kadın yazar için uygun görülmesi de büyük bir cesaretle ele alır. Bunu yaparken bilimsel bir teori yerine, doğal zekâsı olarak gördüğü hayal gücünü kullanır ve onunla hiçbir zaman "Şaşalı Sofralar," "İran Halıları," "Altın Tabaklar" ve "Kristal Bardaklar" vaat etmez, aksine bir kadın için daha uygun görülen "çavdar ekmeği" ve "tereyağı"nın sadeliğini sunacağını söyleyerek erkek yazarlara savaş açmadığını vurgular ("To Natural Philosophers," 1996, s. 60-62). Yalnızca, kadın yazar olarak bilim alanında var olduğunu göstermek ister. Kendi benliğiyle atomlar arasında benzerlik kurduğu için "Atom Şiirleri"nde konu olarak özellikle atomları seçen Cavendish, kendi başlarına hareket edebilen canlı atomlar gibi kendisini, erkek yazarlara ayrılan alanlarda yazma ve hatta yazdıklarını yayınlama konusunda özgür hissettiğinin altını çizer. Kullandığı olağanüstü metodu ile "bilim dünyasının altını üstüne getiren" Cavendish (Sarasohn, 1984, s. 294), aslında kendi "bilimsel devrimini" yaparak (Sarasohn, 2010, s. 190) tek arzusu olan sonsuz üne kavuşur. Ancak "Atom Şiirleri"nde yeni materyalizmin iki ana düşüncesi olan madde canlıdır ve düşünce maddeseldir tezinin temelini atmasına rağmen ne yazık ki günümüzde bununla ilgili hemen hemen

²¹ "Of Loose Atomes"

²² "Motion is the Life of all thing"

²³ "Motion directs, while Atomes dance"

²⁴ "Atomes and Motion fall out"

²⁵ "All things are govern'd by Atomes"

hiçbir çalışma mevcut değildir. Akademik dünyada bu boşluğun doldurulmasında bu makalenin önemli bir adım olması beklenmektedir.

Kaynakça

- Arabatzis, T. (2006). *Representing Electrons: A Biographical Approach to Theoretical Entities*. Chicago: Chicago Üniversitesi Yayınları.
- Bal, M. (2004). "Major Poetic Concepts in Samuel Taylor Coleridge's *Biographia Literaria* and Their Reflections in His Poems 'the Eolian Harp,' 'Kubla Khan,' *the Rime of the Ancient Mariner* and 'Dejection: An Ode.'" Yüksekisans tezi, Hacettepe Üniversitesi.
- Battigelli, A. (1998). *Margaret Cavendish and the Exiles of the Mind*. Kentucky: Kentucky Üniversitesi Yayınları.
- Bowerbank, S. (1984). "The Spider's Delight: Margaret Cavendish and the 'Female' Imagination." *English Literary Renaissance*, 14(3), 392-408. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Cavendish, M. (1996). "The Atomic Poems of Margaret (Lucas) Cavendish, Duchess of Newcastle, from Her *Poems, and Fancies*, 1653." L. T. Partington (Ed.). *Emory Women Writers Resource Project at the Lewis H. Beck Center*. Emory Üniversitesi.
- Cavendish, M. (2004). *The Blazing World and Other Writings*. Londra: Penguin.
- Cavendish, M. (1886). *The Life of William Cavendish: Duke of Newcastle, to which is added the True Relation of My Birth, Breeding, and Life*. C. H. Firth (Ed.). Londra: John C. Nimmo.
- Cavendish, M. (2000). *Poems, and Fancies, 1653*. H. L. Smith, B. A. Carroll (Ed.), *Women's Political & Social Thought: An Anthology* (s. 73) içinde. ABD: Indiana Üniversitesi Yayınları.
- Cavendish, M. (1656). *A True Relation of my Birth, Breeding, and Life. Natures Pictures, Drawn by Fancies Pencil to the Life*. Londra, İngiltere: J. Martin and J. Allestrye.
- Cavendish, M. (2001). *Observations Upon Experimental Philosophy*. E. O'Neil (Ed.). Cambridge: Cambridge Üniversitesi Yayınları.
- Cavendish, M. (1653). *Philosophicall Fancies*. Londra: Tho. Roycroft.
- Cavendish, M. (1972). *Poems, and Fancies*. Birleşik Krallık: Scholar.
- Cavendish, M. (1997). *Sociable Letters*. J. Fitzmaurice (Ed.). New York: Garland.
- Challoner, J. (2018). *The Atom: The Building Block of Everything*. Londra: Ivy.
- Coleridge, S. T. (2013). "Biographia Literaria." S. Greenblatt (Ed.), *The Norton Anthology of English Literature* (s. 491-96) içinde. New York: W. W. Norton.
- Duncan, S. (2012). "Debating Materialism: Cavendish, Hobbes, and More." *History of Philosophy Quarterly*, 29(4), 391-409. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Fitzmaurice, J. (1990). "Fancy and the Family: Self-Characterizations of Margaret Cavendish." *Huntington Library Quarterly*, 53(3), 198-209. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Gregersen, E. (Ed.). (2011). *Physics Explained: The Britannica Guide to Particle Physics*. New York: Britannica.
- Hall, M. B. (1975). "The Royal Society's Role in the Diffusion of Information in the Seventeenth Century." *Royal Society*, 29(2), 173-92. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Hequembourg, S. (2014). "The Poetics of Materialism in Cavendish and Milton." *The English Renaissance*, 54(1), 173-92. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Henry, J. (2012). *Religion, Magic, and the Origins of Science in Early Modern England*. New York: Routledge.

Adres

RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

Address

RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8
Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714
e-mail: editor@rumelide.com,
phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

- Hobby, E. (1998). "Usurping Authority over the Man: Women's Writing 1630-89." M. Shaw (Ed.), *An Introduction to Women's Writing From Middle Ages to the Present Day*, (s. 65-93) içinde. Londra: Prentice Hall.
- Kargon, R. H. (1966). *Atomism in England from Hariot to Newton*. Oxford: Clarendon.
- Lawrence, K. R. (1988). *Penelope Voyages: Women and Travel in the British Literary Tradition*. Londra: Cornell Üniversitesi Yayınları.
- McLean, A. (2011). *What is Atomic Theory?* Canada: Crabtree.
- Melsen, A. G. (2004). *From Atomos to Atom: The History of the Concept Atom*. New York: Dover.
- Merchant, C. (1989). *The Death of Nature: Women, Ecology, and the Scientific Revolution*. New York: Harper Collins.
- Oppermann, S. (2016a). From material to posthuman ecocriticism: Hybridity, stories, nature. H. Zapf (Ed.), *Handbook of ecocriticism and cultural ecology* içinde (s.273-294). Berlin: De Gruyter.
- Rees, E. L. E. (2003). *Margaret Cavendish: Gender, Genre, Exile*. New York, ABD: Manchester Üniversitesi Yayınları.
- Sadun, H. (2005). "Where Science Meets With Fancy: The Atomic Poems of Margaret Cavendish, Duchess of Newcastle." *Edebiyat fakültesi Dergisi*, 22(2), 187-203.
- Sarasohn, L. T. (2010). *The Natural Philosophy of Margaret Cavendish: Reason and Fancy during the Scientific Revolution*. Baltimore: Johns Hopkins Üniversitesi Yayınları.
- Sarasohn, L. T. (1984). "A Science Turned Upside Down: Feminism and the Natural Philosophy of Margaret Cavendish." *HLQ*, 47(4), 289-307. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Shapin, S. (1988). "The House of Experiment in Seventeenth-Century England." *Isis*, 79(3), 373-404. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Solomon, J. F. (1989). "Annotating the Annotations: A Philosophical Reading of the Primary and Secondary Imagination." F. Burwick (Ed.), *Coleridge's Biographia Literaria: Text and Meaning* (s. 138-49) içinde. Columbus: Ohio Üniversitesi Yayınları.
- Stevenson, J. (1996). "The Mechanist-Vitalist Soul of Margaret Cavendish." *SEL*, 36(3), 527-43. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/>
- Taylor, I. (2015). *Famous Discoveries and their discoverers: Fascinating facts from the worlds of science, technology and human achievement*. Birleşik Krallık: Memoirs.
- Wall, W. (1993). *The Imprint of Gender: Authorship and Publication in the English Renaissance*. Londra: Cornell Üniversitesi Yayınları.
- Wallraven, M. (2007). *A Writing Halfway Between Theory and Fiction: Mediating Feminism from the Seventeenth to the Twentieth Century*. Almanya: Königshausen ve Neumann.
- Walters, L. (2014). *Margaret Cavendish: Gender, Science and Politics*. Cambridge: Cambridge Üniversitesi Yayınları.
- Whitaker, K. (2002). *Mad Madge: The Extraordinary Life of Margaret Cavendish, Duchess of Newcastle, the First Woman to Live by Her Pen*. New York, ABD: Basic.